

Кучухідзе А.*

«КРУТИЙ ПОВОРОТ» ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА: ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

З приходом до влади Віктора Януковича зовнішня політика України зазнала певних змін. «Крутий поворот» [1] відбувся не лише у відносинах з Росією, а й в інших стратегічних напрямках. Криза зовнішньополітичної стратегії – це головний результат зовнішньої політики В. Януковича. Ця криза найбільш широко проявляється у новому законі України про зовнішню політику.

Розглянемо найбільш принципові протиріччя:

1. «...дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах, пріоритетність участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес...» [2].

2. «...забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі...» [2].

В чому полягає криза зовнішньополітичної стратегії? Відповідь є простою: в концептуальній та геополітичній невизначеності. З одного боку, на законодавчому рівні закріплюється норма про вступ України до ЄС, а з іншого, проголошується позаблоковість. Неможливо стати членом ЄС не інтегруючись у європейську та євроатлантичну безпекову політику. За великим рахунком, практичні дії показують неоднозначність пріоритетів зовнішньої політики України. Українська держава не зробила свій остаточний геополітичний вибір. Концепція «міст між Заходом і Сходом» виключає посилення суб'єктності України на міжнародній арені. Стратегія зовнішньої політики повинна максимально враховувати національні інтереси держави та відповідати її реальним можливостям. Стратегія має являти собою логічну послідовність концепцій та практичних дій, вони не повинні знаходитися у протиріччі один з одним. Постає питання про чітку стратегію зовнішньої політики України: вона відсутня. Натомість, переважає бажання сподобатись всім: за допомогою позаблоковості ми збалансуємо відносини з Росією, а проголосивши євроінтеграцію ключовим пріоритетом зовнішньої політики, не втратимо ЄС. Таке бажання – це шлях в нікуди. Добрим та гарним для всіх не будеш. Треба думати про те, що є по-справжньому вигідним для України.

Для зовнішньої політики В.Януковича притаманною рисою є послаблення міжнародної суб'єктності України. Фатальною була помилка з Чорноморським флотом. Компроміс «флот в обмін на дешевий газ» не принесе сильних дивідендів Україні. «У довгостроковій перспективі він підриває всю систему важелів, за допомогою яких Україна могла б відстоювати свої інтереси в будь-яких можливих конфліктах, де приймала участь й Росія» [3]. Україна власноруч загнала себе в глухий кут. «...В таких питаннях, як питання безпеки, економізації не повинно бути» [4].

* студент 3 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Капітоненко М.Г.

В новому законі про зовнішню політику прописане дуже амбітне прагнення: «...утвердження провідного місця України у системі міжнародних відносин, зміцнення міжнародного авторитету держави...» [2]. Така мета вимагає дуже тяжкої роботи. Поки що Україна не зробила нічого в цьому напрямку. Ми продемонстрували «глобальний приклад» [5] та зберегли на своїй території війська іноземної держави. Тим самим ми втрачаємо свободу маневрів, що веде до стану дипломатичного паралічу. Зовнішня політика має прораховуватись в деталях, й дуже важливо на міжнародній арені мати багатий дипломатичний арсенал для маневрів. Виходить так, що ми самі себе позбавляємо можливості бути сильною державою.

Такі невтішні зовнішньополітичні результати є причиною внутрішньої слабкості України. Держава зараз не може забезпечити себе енергоресурсами в достатній мірі (Росія користується цим й здійснює вплив на Україну) та впоратись з економічною кризою. Оскільки зовнішня та внутрішня політика нерозривно пов'язані між собою, то спочатку треба навести порядок всередині держави, а не намагатись всім сподобатись. Лише політично стабільна та економічно розвинута Україна зможе по-справжньому захищати свої інтереси в міжнародному середовищі.

Література

1. Віктор Янукович переконаний, що офіційний візит до Москви стане крутим поворотом на краще у відносинах між двома країнами у всіх напрямках. [електронний ресурс - <http://www.president.gov.ua/news/16636.html>]
2. Закон України № 2411-VI Про засади внутрішньої і зовнішньої політики [електронний ресурс - <http://www.president.gov.ua/documents/12069.html>]
3. Капитоненко Н. Харьковские соглашения: роковая ошибка Виктора Януковича / Николай Капитоненко// [електронний ресурс - <http://cs.cirs.kiev.ua/uk/news/commentary/111-2010-04-24-11-16-44.html>].
4. Перепелиця Г. Головне завдання сьогодні – зберегти зовнішньополітичний курс України/Григорій Перепелиця// Національна безпека і оборона. - № 2 (113). – с.25 – 2010
5. Україна показала гідний приклад глобального масштабу [електронний ресурс - <http://www.president.gov.ua/news/17350.html>]